

Brüssel, 24. aprill 2026
(OR. en)

8262/26

EDUC 112
DIGIT 102
SOC 196
COMPET 437
TELECOM 191

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Eelnõu: nõukogu järeldused õpetajate kohta tehisintellektiajastul – <i>Heakskiitmine</i>

1. Hariduskomitee on eespool nimetatud teemat käsitlevate nõukogu järelduste eelnõu mitmel koosolekul läbi vaadanud. Kõik delegatsioonid on lisas esitatud tekstiga nõus.
2. Alaliste esindajate komiteel palutakse kinnitada, et lisas esitatud teksti suhtes on jõutud põhimõttelisele kokkuleppele, ning esitada see nõukogule heakskiitmiseks selle 11. mai 2026. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport) ja sellele järgnevas avaldamiseks Euroopa Liidu Teatajas.

Eelnõu: nõukogu järeldused õpetajate kohta tehisintellektiajastul

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

TULETAB MEELDE Euroopa haridusruumi poliitilist tausta ja haridusruumi täieliku väljakujundamise eesmärki ning õpetajate kui digiajastule vastavate kvaliteetsete, kaasavate ja tulevikku suunatud haridus- ja koolitussüsteemide võtmeisikute üliolulist rolli;

JUHIB TÄHELEPANU digisuveräänsusele ja strateegilisele autonoomiale, mis on Euroopa jaoks väga olulised, märkides, et väljaspool Euroopat välja töötatud tehisintellektivahendite ja -tehnoloogiatega seotud sõltuvuse vähendamine, sealhulgas hariduses ja koolituses, on äärmiselt oluline;

TÕDEB, et

1. tehisintellekt (edaspidi „TI“) täidab kesksel rollil Euroopa konkurentsivõimes ja kestlikus majanduskasvus;
2. käimasolev digipööre – eelkõige TI kiire arendamine ja kasutuselevõtt – kujundab ümber igapäevaelu kogu liidus, luues haridus- ja koolitussüsteemide jaoks uued olud;
3. TI võib mõjutada seda, kuidas õppimine on korraldatud, kuidas õpetajad kavandavad, viivad läbi ja hindavad õpetamist ning kuidas õppijad teabele juurde pääsevad ja seda tõlgendavad, ning võib seega muuta õpetajate ja õppijate vahelisi suhteid; see võib mõjutada ka seda, kuidas koolid haldusülesandeid juhivad;
4. TI integreerimine haridusse ja koolitusse nõuab tuginemist olemasolevatele digioskustele ja -pädevustele ning nende pidevat arendamist, samuti juhendamist ja toetavaid raamistikke, et võimaldada õpetajatel, õppijatel ning haridus- ja koolitussüsteemidel olla digipöördeks piisavalt valmis;
5. need muutused võivad mõjutada õpetajate ülesandeid, pedagoogilisi tavasid, õpetajatele pandud ootusi ning koolielu korraldust laiemalt;

RÕHUTAB, et käesolevates järeldustes hõlmab mõiste „õpetajad“ õpetajaid, koolitajaid, koolijuhte ja muud pedagoogilist personali, kes on seotud õppijate õpetamisega formaalharidussüsteemi koolieelse hariduse, alushariduse, põhihariduse ja keskhariduse, sealhulgas esmakutseõppe ning kutsekeskhariduse ja -õppe tasandil, ning seda tuleb mõista kooskõlas riikliku või asjakohasel juhul piirkondliku õigusega ning iga haridus- ja koolitussüsteemi struktuuriga;

RÕHUTAB, et TI võib muuta tõhusamaks

6. aktiiv- ja koostööpõhise õppe ning loometegevuses osalemise;
7. kaasamise, andes puuetega ja hariduslike erivajadustega noortele õppevahendid;
8. ligipääsetavuse maapiirkondades ja äärealadel elavate ning alaesindatud ja tõrjutud taustaga õppijate jaoks;
9. erineva keelelise taustaga õppijate osalemise õppimises, suurendades seeläbi kultuurilist ja keelelist mitmekesisust;
10. pedagoogika mitmesuguste lähenemisviiside, sealhulgas praktilise ja kogemusõppe kaudu;
11. personaliseerimise, haaramaks laialdasemaid õpiprofiile, sealhulgas personaliseeritud õpet ja vahetut tagasisidet, toetades seeläbi teadmiste ja oskuste omandamist;
12. hindamistavad, mis keskenduvad õppijate individuaalsetele vajadustele ja edusammudele, võimaldades lünkade varajast tuvastamist ja kujundavat tagasisidet ning ennetades mitteosalemise või koolist väljalangemise ohtu;
13. haldamise, võimaldades pühendada õpetamis- ja õppimisprotsessile rohkem aega;

MÄRGIB, et TI võib tekitada muret seoses järgmisega:

14. inimese toimevõime ja järelevalve, eriti kuna TI võib kahjustada õpetajate ja õppijate autonoomiat;
15. tehnoloogiline sõltuvus TI-vahenditest, eelkõige generatiivsest tehisintellektist, mis võib järkjärgult õõnestada kriitilist mõtlemist ning õppimiseks vajalikke kognitiivseid ja metakognitiivseid võimeid, mõjutades samal ajal õppijate motivatsiooni, arusaama hariduse väärtusest ja rõhuasetust elukestvatele õppele;
16. ekraanide ja TI-põhiste vahendite ülemäärane ja sihipäratu kasutamine noorte õppijate poolt, mis võib nende tähelepanu kõrvale juhtida ning mõnel juhul takistada nende keskendumist ja oskuste omandamist;
17. inimvastutus, mida võib õõnestada liigne tuginemine TI-vahenditele, mis võib viia väärinfoni, põhjustada plagieerimist või autoriõigusega seotud probleeme;
18. TIs sisalduvad või selles võimendatavad eelarvamused, eriti kui ei võeta arvesse muid kontekstist sõltuvaid eripärasid, mis võivad põhjustada diskrimineerimist, ebavõrdsust ja tõrjutust;
19. andmete kvaliteet, terviklus, kaitse ja läbipaistvus, eriti arvestades vajadust säilitada usaldus, õiglus, privaatsus ja vastutus;
20. digilõhede suurenemise oht, eelkõige seoses ebavõrdse juurdepääsuga TI-vahenditele ja -taristule ning nende puuduliku väljatöötamisega, samuti väga erinevates digioskustes ja -pädevustes, mis võivad süvendada õppijate ebavõrdsust;
21. ühiskondlik, vaimne ja keskkonnaalne heaolu, eriti arvestades ohtu, et TI kasutuselevõtt võib mõjutada sotsiaalset ühtekuuluvust ja kognitiivseid protsesse ning veelgi süvendada keskkonna- ja kliimakriisi;

RÕHUTAB

22. vajadust tasakaalustatud, tõenditel põhineva, sihipärase ja väärtustel põhineva TI käsitlusviisi järele hariduses ja koolituses, mis kasutab ära võimalusi, kuid tuvastab, ennetab ja maandab samal ajal ennetavalt riske;
23. seda, kui oluline on teha vahet haridustavade puhul kasutatavatel üldotstarbelistel TI-vahenditel ja haridustehnoloogia valdkonna TI-lahendustel, mis tuginevad pedagoogilistele põhimõtetele ja on välja töötatud haridustulemuste parandamiseks, kooskõlas tehisintellektimääruses määratletud riskipõhise lähenemisviisiga;
24. seda, et lisaks suurtele tehnoloogilistele muutustele on endiselt kesksel kohal õpetamise ja õppimise inimõõde, mis põhineb TI eetilisel, ohutul ja vastutustundlikul kasutamisel;
25. seda, et õpetajad on selle püüdluse peamised võimaldajad, kes võivad aidata haridus- ja koolitussüsteemidel innovatsiooni ära kasutada, edendades samal ajal jätkuvalt kvaliteeti, võrdseid võimalusi, kaasatust ja edu kõigi jaoks, mis on endiselt kesksel kohal Euroopa haridusruumi loomise suunas liikumisel;

RÕHUTAB, et

26. õpetajatel on otsustav roll õppeprotsessis ning TI kasutuselevõtu, tõlgendamise ja kasutamise kujundamisel;
27. TI kasutamisega seotud hariduslikud otsused peavad juhinduma pedagoogilistest eesmärkidest;
28. TI-vahendid peavad õpetajaid toetama, mitte neid asendama või isoleerima, ning et erialateadmistel põhinev otsustusvõime, pedagoogiline autonoomia ja vastutus on kvaliteetse, kaasava ja inimkeskse hariduse ja koolituse jaoks hädavajalikud;

KINNITAB õpetajate olulist ja arenevat rolli järgmises:

29. TI pakutavate võimaluste kasutamine, kaitstes samal ajal usaldust ja sisukat suhtlust õpetajate ja õppijate vahel klassiruumis, samuti õppijate arengu- ja sotsiaal-emotsionaalseid vajadusi, tagades eakohase juhendamise ja järelevalve;
30. TI-vahendite abil õppimise hõlbustamine, kasutades loomingulisi, uuenduslikke ja personaalseid õpetamismeetodeid, kui see lisab pedagoogilist väärtust;
31. TI väljundite kriitiline hindamine, TI-süsteemide piirangute ja võimaliku kallutatuse selgitamine ning õppijate toetamine TI loodud teabe hindamisel;
32. digitaalse kodanikupädevuse tugevdamine, juhendades õppijaid TI vastutustundlikul, eetilisel ja kriitilisel kasutamisel, suurendades seeläbi teadlikku ja aktiivset demokraatlikku osalust;
33. õppijate abistamine TI-vahendite keskkonnaalase, ühiskondliku ja eetilise mõju hindamisel, et toetada keskkonnahoidlikku, õiglast ja vastupanuvõimelist tulevikku;
34. hariduses ja koolituses kasutatavate TI-vahendite ühisele kavandamisele, valimisele, hindamisele ja kontekstipõhisele kohandamisele asjakohasel juhul kaasa aitamine;

ning seetõttu **KUTSUB TUNGIVALT ÜLES** juhinduma TI käsitusviisides hariduse ja koolituse valdkonnas digitaalse humanismi põhimõtetest, tagades, et tehnoloogia teenib inimesi, toetab inimeste toimevõimet ja tugevdab demokraatlikke väärtusi;

TUNNISTAB, et

35. õpetajatesse investeerimine on oluline tagamaks, et TI aitab õpetamisele ja õppimisele positiivselt kaasa;
36. õpetajate võimestamine TI võimaluste ja riskidega toimetulekuks nõuab järgmist:
- a) TI-pädevus, sealhulgas TI-vahendite ja -tehnoloogiate alased teadmised, oskused ja pädevused, samuti kriitiline mõtlemine ja meediapädevus;
 - b) kvaliteetne suunamine, suutlikkuse suurendamine ja kutsealane areng;
 - c) selge arusaam hariduses ja koolituses TI-vahendite kasutamisega seotud andmesuveräänsuse probleemidest;
 - d) terviklik poliitikaraamistik, mis toetab usaldusväärsete TI-vahendite ja -tehnoloogiate ohutut kasutuselevõttu hariduses ja koolituses ning kaitseb pedagoogilist autonoomiat ja professionaalset otsustusprotsessi;
 - e) toetavad töötingimused, sealhulgas abi haridustehnoloogide poolt, ning vajalik digitaristu, et võimaldada igasuguse tausta, digivalmiduse taseme ja vanusega õpetajatel kohaneda tehnoloogiliste muutustega ning kasutada oma erialateadmistel põhinevat otsustusvõimet vastutustundlikult ja kindlustundega;
37. selleks et tagada TI sidus, kestlik ja õiglane integreerimine haridusse ja koolitusse, vältides üksikute õpetajate põhjendamatu koormamist, on vaja süsteemitasandi ja kogu kooli hõlmavaid lähenemisviise, millesse on kaasatud kõik peamised osalejad, sealhulgas vanemad ja perekonnad;

JUHIB TÄHELEPANU järgmisele:

38. valdkondadevahelise koostöö tähtsus riiklikul, piirkondlikul ja ELi tasandil, tagades, et ükski haridus- ja koolitusasutus ei jääks arengust maha;
39. vajadus tugevdada liidu strateegilist autonoomiat haridustehnoloogia valdkonnas, edendades ELi-põhiste TI-vahendite ja -lahenduste arendamist kooskõlas liidu väärtuste ja huvidega;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES

40. toetama õpetajaid, et nad tugineksid olemasolevatele digioskustele ja -pädevustele, et TI-vahendeid ja -tehnoloogiaid tõhusalt kasutada ja õpetada ning nendega seotud kasu ja riske mõista;
41. toetama TI-vahendite kasutuselevõttu ja kasutamist, kui need lisavad pedagoogilist väärtust viisil, mis täiendab ja tugevdab õpetamise inimõõdet ega asenda õpetajate pedagoogilisi rolle või suhteid õppijatega;
42. soodustama selliste usaldusväärsete, eetiliste, inimkesksete, teaduspõhiste ja seletuslike TI-vahendite pakkumist, mis on spetsiaalselt välja töötatud hariduskonteksti jaoks ning kohandatud õppijate vanusele ja kavandatud hariduseesmärgile;
43. asjakohasel juhul võimestama õpetajaid integreerima TI-vahendeid õpetamis- ja õppimisprotsessidesse kriitiliselt, vastutustundlikult, eetiliselt ja enesekindlalt, kaitstes samal ajal pedagoogilist autonoomiat, erialateadmistel põhinevat otsustusvõimet ja õppijate heaolu;

44. stimuleerima TI-pädevuse integreerimist õpetajate põhikoolitusse, töösse sisseelamisse ja järjepidevasse kutsealasesse arengusse, kui see on asjakohane;
45. kaasama õpetajad TI-algatuste loomisse ja hindamisse ning julgustama teadusuuringuid, milles uuritakse TI mõju õpetajate rollidele, samuti õpitulemustele;
46. edendama eetilisi, ohutuid ja usaldusväärseid lähenemisviise tehisintellektile hariduses ja koolituses, sealhulgas andmekaitset, riskiteadlikkust, vastutust ja õppijakeskseid kaitsemeetmeid käsitlevate suuniste kaudu;
47. tegelema võrdsuse ja ligipääsetavuse küsimustega, sealhulgas keelelise ligipääsetavuse ja piirkondlike erinevustega, edendades kõigi õpetajate ja õppijate õiglast juurdepääsu TI-vahenditele, digitaristule ja kvaliteetsetele digiressurssidele;
48. uurima ja kasutama tehisintellekti potentsiaali, et toetada kaasavaid, personaalseid ja õppijakeskseid lähenemisviise, sealhulgas kutsehariduses ja töökohapõhises õppes;
49. võtma nõuetekohaselt arvesse TI mõju õpetajate töökoormusele, nende hindamistavadele ja haldusülesannetele, et tagada õpetajate õigused kestlike ja toetavate töötingimuste kaudu;
50. toetama õpetajate heaolu, tagades, et TI aitab parandada õpetamis- ja õppimisprotsesse, tekitamata põhjendamatu survet;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES oma pädevuse piires ja subsidiaarsuse põhimõtet nõuetekohaselt arvesse võttes

51. jätkama koostööd ja arendama edasi koostoimet Euroopa Nõukogu, UNESCO ja OECDga; jätkama koostööd OECDga, et viimistleda tehisintellektipädevuse raamistik põhi- ja keskkoolidele;
52. toetama Euroopa tasandil sidusat ja strateegilist TI käsitusviisi hariduses ja koolituses, mis keskendub digioskustele, TI-pädevusele, õpetajate kutsealase arengu ja kriitilise mõtlemise toetamisele ning mis suurendab demokraatia vastupanuvõimet, sealhulgas suutlikkust hinnata kallutatust, desinformatsiooni ja küberkiusamisega seotud riske, valmistades samal ajal ette digiõppe ja -oskuste tuleviku tegevuskava aastani 2030;
53. hõlbustama tõendite kogumist ja jagamist, teadusuuringuid, häid tavasid ja tegevuspõhimõtete vahetamist TI inimkesksete käsitusviiside kohta hariduses ja koolituses, sealhulgas Euroopa digiõppe keskuse kaudu;
54. jätkama tööd ning levitama suuniseid ja praktilisi vahendeid, et toetada TI-vahendite eetilist, vastutustundlikku, ohutut ja läbipaistvat kasutamist hariduses ja koolituses, sealhulgas edendades hiljuti ajakohastatud eetikasuuniseid haridustöötajatele tehisintellekti ja andmete kasutamise kohta õpetamisel ja õppimisel ning suuniseid õpetajatele ja haridustöötajatele desinformatsiooniga võitlemise ning digikirjaoskuse edendamise kohta hariduse ja koolituse kaudu;

55. jätkama haridustöötajate digipädevuse Euroopa raamistiku (DigCompEdu) ajakohastamist, et võtta arvesse TI kiiret arengut ja üha laialdasemat kasutamist, tagades, et haridustöötajatel on teadmised, oskused ja hoiakud, mida on vaja TI-põhiste vahendite ja tavade tõhusaks, kriitiliseks ja vastutustundlikuks integreerimiseks õpetamisse, õppimisse ja hindamisse;
56. tagama TI, hariduse ja koolituse ning digipöördega seotud ELi algatuste sidusus;
57. toetama liikmesriike õiguslike ja andmekaitsekohustustega seotud raamistike ja suuniste pakkumisel, sealhulgas tehisintellektimääruse rakendamisel hariduses ja koolituses;
58. edendama õpetajate kaasamist hariduses ja koolituses TI-d käsitlevate ELi tasandi algatuste kavandamisse ja hindamisse;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES nende vastava pädevuse piires

59. jätkama asjakohaste suutlikkuse suurendamise programmide väljatöötamist, et valmistada õpetajaid ette töötama üha TI-rikkamates keskkondades;
60. töötama selle nimel, et juhendada ja kaitsta õpetajaid süsteemitasandi toe kaudu TI-vahendite kasutamisel klassiruumis;

61. soodustama TI õppijakeskse ja pedagoogilise kasutamise teemadel vastastikust õppimist ja heade tavade vahetamist, sealhulgas Euroopa tasandil;
62. tagama sidusus strateegilise raamistikuga üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas, keskendudes sealhulgas kvaliteedile, võrdsetele võimalustele, kaasamisele ja edule kõigi jaoks;
63. kasutama hästi ära kvaliteetsesse haridusse ja koolitusse investeerimise õppelabori pakutavaid vahendeid, et toetada TI tõhusat, ohutut ja kaasavat kasutamist õpetajate poolt, tagades samal ajal, et osalemine õppelabori tegevuses jääb vabatahtlikuks;
64. toetama jätkuvalt õpetajate arusaamist TIst, edendades spetsiaalseid kutsealase õppe vahendeid, praktikakogukondi ja koostööprojekte TI pedagoogilise, eetilise ja praktilise kasutamise valdkonnas, sealhulgas vajaduse korral Euroopa koolihariduse platvormi, eTwinningu kogukonna ja õpetajatele mõeldud vahendi SELFIE kaudu;
65. edendama ja toetama teadusuuringuid, eksperimenteerimist ja tõendite kogumist TI kasutamise kohta hariduses ja koolituses ning selle hindamist ja optimeerimist riiklikul ja ELi tasandil, et anda teavet poliitiliste valikute tegemiseks ning pedagoogilise kutsetegevuse jaoks;
66. edendama veelgi digitaalset kodanikupädevust ja toetama TI-tehnoloogiatele tuginevat kodanikuaktiivsust.